

MARTIN KUBÁLEK

Participace na volební reformě systému obsazení Evropského parlamentu – šance na přiblížení Unie lidem?

Příspěvek se zabývá návrhem reformy volebního práva Evropské unie ve znění dle přijatého legislativního usnesení Evropského parlamentu ze dne 3. května 2022 na základě čl. 223 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Se zohledněním normativního rámce tohoto ustanovení primárního práva je pozornost upřena ke snaze unijních orgánů sestavit reformu, která připraví jednotný volební postup nebo alespoň společné zásady pro volby do Evropského parlamentu, a zasazuje jej do kontextu aktuálních integračních tendencí. Zohledněny jsou v této rovině cíle vyjádřené v preambuli návrhu reformy, jež zdůrazňují potřebu posílit evropský rozměr voleb, zvýšit volební účast, omezit fragmentaci vnitrostátních úprav a podpořit vznik skutečného evropského veřejného prostoru reflektujícího rostoucí přeshraniční mobilitu občanů i digitalizaci politické komunikace. Text se konkrétně zaměřuje na reakce členských států na záměr vytvořit nadnárodní volební obvod a zavést transnacionální kandidátní listiny. Zvláštní pozornost je věnována postoji České republiky, která dlouhodobě akcentuje význam zachování vazby mezi volenými zástupci a národním politickým prostředím a zdrženlivě přistupuje k posilování nadnárodních prvků volebního procesu.

Reforma je proto posuzována v kontextu současných výzev, jimž Evropský parlament čelí, zejména otázky jeho legitimacy, nízké volební účasti v některých státech a oslabené identifikace občanů s unijní politikou. Příspěvek se závěrem zabývá, zda realizace připravené reformy může přispět k posílení politické soutěže na evropské úrovni anebo k eliminaci demokratického deficitu, nebo zda naopak může prohloubit napětí mezi národní a unijní dimenzí demokratické reprezentace.

RADEK TESAŘ

Transpozice čl. 21 odst. 1 směrnice o restrukturalizaci a insolvenční: Porušuje Česká republika unijní právo?

Rozšířená anotace

Dne 1. října 2024 konečně dostala svému závazku do národní právní úpravy transponovat Směrnici o restrukturalizaci a insolvenční¹ (dále též „SRI“). K uvedenému datu nabyla účinnosti novela insolvenčního zákona² provedená zákonem č. 252/2024 Sb., která bývá v návaznosti na svůj cíl nazývána jako „transpoziční novela“.³ Česká republika tak nicméně učinila s výrazným zpožděním, neboť prodloužená lhůta pro transpozici uplynula 17. července 2022.⁴

Směrnice o restrukturalizaci a insolvenční harmonizuje odvětví insolvenčního práva ve dvou v oblastech. V úvodu je nicméně vhodné vytknout před závorku, že tato směrnice harmonizuje instituty insolvenčního práva pouze ve vztahu k právnickým osobám a těm fyzickým osobám, které vykonávají podnikatelskou činnost.⁵ Spotřebitelé⁶ zůstali (prozatím) stranou.⁷ V první části se směrnice detailně věnuje nástrojům preventivní restrukturalizace, u kterých je poměrně velmi detailní.

Ve druhé části se potom věnuje institut oddlužení pro podnikatele a zejména zajištění jejich přístupu k tomuto nástroji. V hlavě III SRI se tak věnuje otázkám přístupu k oddlužení, době oddlužení a zákazům činnosti spojeným s úpadkem, jakož i možným odchylkám, které státy mohou uplatnit. Právní úprava je v tomto směru velmi kusá. Jedním ze základních požadavků mimo samotný přístup k takovému institutu pro podnikatele (čl. 20 SRI), jsou určení (zásadně) maximální délky celého procesu (čl. 21 SRI) a stanovení limitů pro zákaz činnosti ve spojení s úpadkem (čl. 22 SRI), jakož i případné odchylky od zde uvedených požadavků (čl. 23 SRI).

Nejistotu ohledně řádné transpozice nicméně budí otázka, že Česká republika měla jakožto členský stát v rámci harmonizace povinnost zajistit, aby délka procesu

---

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvenční a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolvenční).

² Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

³ Viz např. SMOLÍK, Petr. In: SMOLÍK, Petr, DVORÁK, Bohumil a kol. *Právo hmotné a procesní na rozcestí*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 118; či POHL, Tomáš. *Kam směřuje oddlužení?* JURISPRUDENCE, 2025, č. 2, s. 51 a násl.

⁴ Základní lhůta pro transpozici byla stanovena na 17. července 2021, viz čl. 34 odst. 1 SRI, který stanovil, že členské státy přijmout a zveřejnit do 17. července 2021 právní a právní předpisy nezbytné pro dosažení souladu se směrnicí.

⁵ Viz např. čl. 20 odst. 1 SRI či bod 1 recitálu k též směrnici.

⁶ S uvedeným označením pracuje přímo SRI. V poměrech českého právního řádu je takové označení nedostatečné a neúplné, neboť samotný insolvenční zákon žádnou definici spotřebitele pro jeho účely nevymezuje a definice v občanském zákoníku plně neodpovídá jeho potřebám.

⁷ Samotná směrnice ve vztahu ke spotřebitelům neharmonizuje, nicméně vybízí členské státy k tomu, že by bylo vhodné, aby ustanovené této směrnice týkající se oddlužení začaly co nejdříve uplatňovat i na spotřebitele.

oddlužení nepřesáhla tři roky. Tuto povinnost samozřejmě zákonodárce splnil ve vztahu k podnikatelům, jejichž úpadek byl prohlášen po 1. říjnu 2024. Nicméně zásadním problémem zůstávají ta řízení o úpadku podnikatelů, která byla zahájena po 17. červenci 2022 a do 30. září 2024.

V uvedeném období stát selhával zajistit povinnost vyplývající z uvedené směrnice a nepřistoupil k možnosti zkrácení těchto řízení retroaktivně. Zásadní otázkou, kterou si v příspěvku proto kladu, je, zda se dlužníci–podnikatelé domáhat zkráceného oddlužení již dříve. Zásadní je tato otázka přitom u těch řízení, kde byl zjištěn úpadek po uvedeném datu 17. července 2024.

V navazujícím kroku proto prezentuji, jaké jsou obecná východiska k přímému účinku v unijní právu.⁸ Přímý účinek přitom mají různé právní akty Evropské unie, mimo jiné i nařízení či směrnice. Zatímco u směrnice je dána tato možnost u některých pravidel samotnou povahou tohoto unijního právního aktu, u směrnic byl k této možnosti judikatorní vývoj složitější.⁹

Příspěvek proto vymezuje, jaká jsou kritéria pro aplikaci přímého účinku směrnice ve světle judikatury Soudního dvora Evropské unie. V následujícím kroku podrobuji zhodnocení, zda dochází, či nedochází k jejich naplnění ve výše neznačeném případě zkrácené délky oddlužení ve smyslu čl. 21 SRI. Ve světle zejména rozhodnutí ve věci *Van Duyn proti Home Office*¹⁰ platí, že směrnice má přímý účinek, jsou-li její ustanovení bezpodmínečná, dostatečně jasná a přesná a pokud členský stát netransponoval směrnici ve stanovené lhůtě.¹¹ V závěru příspěvek přináší stanovisko, zda lze, či nelze zkráceného řízení o oddlužení dovolávat a jaký by měl být postup dlužníků–podnikatelů. V závěru příspěvek představí, jaký je další autorův výzkumný záměr v této oblasti.

---

⁸ SCHÜTZE, Robert. *An Introduction to European Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012, s. 107 a násl.

⁹ FOSTER, Nigel. *EU Law*. 6th Edition. Oxford: Oxford University Press, s. 209–212.

¹⁰ Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. prosince 1974, *Yvonne van Duyn proti Home Office*, věc 41/74.

¹¹ *Ibid.*

JAN KADLEC

Rozhodné právo pro online pomluvu: impulsy k revizi nařízení Řím II

Nařízení Řím II¹² představuje vrchol evropské unifikace kolizního práva pro mimosmluvní závazkové vztahy. Smyslem nařízení Řím II je unifikace hraničních určovatелů pro mimosmluvní závazky tak, aby volba soudu členského státu nevedla k odlišnému určení rozhodného práva, a tím byla posílena předvídatelnost rozhodování a právní jistota v rámci evropského justičního prostoru. Kolizní úprava mimosmluvních závazků z narušení soukromí a osobnostních práv, včetně pomluvy, tvoří mezeru úpravy. Přestože původní návrh nařízení Řím II představený komisí obsahoval kolizní normu pro narušení soukromí a osobnostních práv, pro četné důvody byla z úpravy vypuštěna. Pro určení rozhodného práva jsou tak základním pramenem vnitrostátní kolizní předpisy.¹³ V EU tak fakticky existuje 27 paralelních kolizních řešení.

Otázku kolizní je nutné vnímat v kontextu s otázkou procesní. Nařízení Brusel I bis¹⁴ upravuje mezinárodní soudní příslušnost a ve věcech deliktních vychází vedle obecného pravidla domicilu žalovaného z alternativního kritéria „místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události“ v článku 7 odst. 2 nařízení. V oblasti zásahů do osobnostních práv prostřednictvím médií a internetu pak judikatura Soudního dvora Evropské unie rozvinula specifická pravidla reagující na vícemístné dopady zveřejněného obsahu ve vztahu k místu protiprávního jednání a místu škody. Žalobce má tak na výběr vícero příslušných soudů pro podání žaloby. Tento stav však není pouze otázkou procesní taktiky, nýbrž má přímé důsledky pro určení rozhodného práva. Jelikož pomluva a jiné zásahy do osobnostních práv nespádají do věcné působnosti nařízení Řím II, uplatní se kolizní norma fóra, a volba příslušného soudu tak může v konkrétní věci fakticky determinovat i volbu rozhodného právního řádu. V praxi tak dochází k jevům známým jako *forum shopping* a *law shopping*, přičemž souvislost sudiště se sporem může být jen okrajová.¹⁵

Ve zprávě Komise z ledna 2025 lze spatřit změnu postoje a přehodnocení vyloučení práva na soukromí a práva na ochranu osobnosti, včetně pomluvy, z nařízení Řím II. Zpráva výslovně uvádí, že multiplikace příslušných soudů a absence unifikované kolizní normy podporuje zneužívání procesní ochrany směrem k potlačení veřejné participace.¹⁶

Příspěvek si ve světle výše uvedeného klade dva základní cíle. Prvním cílem je ověření hypotézy, že existují důvody pro revizi nařízení Řím II a zavedení kolizní úpravy

---

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II).

¹³ V případě absence existující dvoustranné mezinárodní smlouvy o právní pomoci.

¹⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

¹⁵ Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 21. prosince 2021 *Gfllix Tv proti DR*, věc C-251/20.

¹⁶ Zpráva Komise o uplatňování nařízení (ES) č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (nařízení Řím II), dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52025DC0020>

mimosmluvních závazkových vztahů vznikajících z narušení soukromí a osobnostních práv, včetně pomluvy. Za použití analýzy je zkoumána historická příčina vyloučení, pokusy o revizi nařízení Řím II v minulosti. Vyhodnocen je dopad judikatury Soudního dvora Evropské unie. Druhým cílem příspěvku je systematizovat možné modely kolizního navázání pro mimosmluvní závazky vznikající z online pomluvy a posoudit jejich vhodnost ve světle základních funkcí unifikovaného kolizního práva. Příspěvek naznačí, jaké základní směry kolizního navázání se v praxi a v doktríně nabízejí a v čem se jejich dopady liší.

DAVID PŠIKAL

Oprávnění notáře podat předběžnou otázku k SDEU v rámci nařízení o dědictví – rozdílnost ve výkladu pojmu „soud“ napříč právem EU

Pojem „soud“ představuje v právu Evropské unie na první pohled zřejmý a jasný pojem, který se často objevuje napříč předpisy v rámci Evropské unie. Skutečný obsah tohoto pojmu se však v jednotlivých oblastech unijní regulace výrazně proměňuje. Předpisy primárního práva Evropské unie - zejména pro účely tohoto příspěvku čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), pracuje s ustálenými kritérii, která definují pojem „soud“ a postupně se vyvíjela za pomoci judikatury Soudního dvora EU (SDEU) během postupného legislativního vývoje. Oproti tomu v řadě předpisů sekundárního práva se objevuje poměrně širokou škálu legislativních technik, které vedou k fragmentaci a nejednotnosti výkladu pojmu „soud“. Ona pluralita přístupů se nejvýrazněji projevuje v oblasti mezinárodního práva soukromého. Právě v této oblasti se nejčastěji setkáváme s praktickým využíváním unijních nařízení, které jsou pramenem sekundárního práva, avšak nesmíme opomínat ani předpisy práva primárního, se kterými musí sekundární právo vzájemně koexistovat. Dostáváme se tak do situace, ve které různé předpisy pracují s pojmem „soud“ odlišně. Neexistuje tedy ani jednotný přístup k tvorbě a struktuře definic soudu.

Sekundární právo EU pracuje s pojmem „soud“ různými přístupy. Některá unijní nařízení, jako nařízení Brusel I bis nebo nařízení o evropském exekučním titulu, asimilují konkrétní orgány přímo v textu, aniž by vytvářely obecnou definici. Oproti tomu nařízení Brusel II ter, odkazuje na vnitrostátní právo bez jednotných kritérií. Další odlišný příklad lze uvést z insolvenční nařízení, které stanoví pouze minimální požadavky, zatímco definice obsažené v nařízeních rodinného práva a dědictví využívají obsáhlé komplexní definice doplněné podrobnými odůvodněními. Tato diverzita potvrzuje, že pojem „soud“ není v právu EU jednotný ani univerzální, a že jeho obsah je vždy kontextově podmíněn. Nařízení o dědictví obsahuje jednu z nejkompaktnějších definic pojmu „soud“. Čl. 3 odst. 2 zahrnuje nejen soudní orgány, ale i jiné orgány nebo právní profesionály, pokud vykonávají soudní funkce, jednají na základě delegace soudní moci nebo pod soudním dohledem. Takto široce pojatá definice však ostře kontrastuje s užším pojetím „soudu“ podle čl. 267 SFEU, který je soudním dvorem vykládán poměrně jednoznačně.

S cílem ujednotit výklad a vymežit znaky soudu SDEU ve svém rozhodnutí C-54/96 (Dorsch Consult) vztahujícím se k čl. 267 SFEU vypracoval seznam kritérií, která musí vnitrostátní orgán naplnit, aby mohl být považován za soud podle čl. 267, tedy: orgán musí být zřízen zákonem, být trvalý, mít povinnou pravomoc, rozhodovat v kontradiktorním řízení, aplikovat právní normy a být nezávislý. Takto vymezená kritéria jsou však užší než definice v nařízení o dědictví, což vede k situaci, kdy orgán může být „soudem“ podle nařízení o dědictví, ale nikoli podle čl. 267 SFEU. Různý výklad a přístup k pojmu soud napříč právními předpisy Evropské unie, tak vyvolává otázku,

zda existuje možnost, aby notáři byli oprávněni v rámci dědických řízení předkládat předběžné otázky Soudnímu dvoru.

Otázka oprávnění notářů k podání předběžné otázky k SDEU byla před SDEU opakovaně řešena, a to například rozhodnutími ve věci WB (C-658/17), ve věci E.E., či ve věci OKR (C-387/20), která budou v rámci příspěvku podrobně rozebrána. Pozornost se zaměří rovněž na jedno z novějších rozhodnutí Albausy (C-187/23), v němž SDEU dospěl k závěru, že ani vnitrostátní soud nemůže podat předběžnou otázku, pokud v konkrétním řízení nevykonává soudní funkci, ale pouze vydává evropské dědické osvědčení. Tím spíše tedy nemůže předběžnou otázku podat notář. V neposlední řadě bude podstatnou část příspěvku tvořit detailní rozbor aktuálně projednávané předběžné otázky, kterou podal český notář ve věci C-98/24. U všech řešených případů bude však nutné jejich komplexní posouzení s vnitrostátním právem daného členského státu.

Cílem příspěvku je ukázat, proč ve většině případů není notář oprávněn podat předběžnou otázku k SDEU, zda a případně jaké důsledky z toho plynou pro jednotný výklad unijního práva a zda je současný stav dlouhodobě udržitelný či je možné v blízké době očekávat přelomové rozhodnutí SDEU, které zapříčiní, že bude nutné tuto nejednotnost odstranit. Pro zodpovězení zamýšleného cíle příspěvku bude využito kombinace analytické, komparativní, kazuistické metody a interpretace judikatury. Analytická metoda bude použita k rozboru ustanovení čl. 3 odst. 2 nařízení č. 650/2012. Budou analyzovány legislativní techniky používané v sekundárním právu EU při vymezení pojmu „soud“, přičemž zvláštní pozornost bude věnována jejich systematickým rozdílům a dopadům na postavení nesoudních orgánů (notářů). Komparativní metoda umožní porovnání různých funkcí notářů v členských zemích EU, a to na základě dat CEPEJ a CNUE, která ukazují, že rozdíly nejsou nahodilé, ale vyplývají z odlišných právních tradic členských států. Kazuistická metoda bude použita při rozboru judikatury Soudního dvora EU a případně vybraných národních soudů. Pomůže konkretizovat obecné teze a zobrazit praktické problémy aplikace unijního práva v reálných situacích. Na základě analýzy judikatury bude prověřeno, zda notářská činnost v dědických věcech naplňuje kritéria výkonu soudních funkcí.

Jak je z výše uvedeného patrné, rozdílnost ve výkladu pojmu „soud“ napříč právem EU vytváří významné praktické problémy. Notáři v mnoha členských státech aplikují unijní právo, mohou mít pochybnosti o jeho výkladu, ale nemohou se přímo obrátit na SDEU, a přitom nesou profesní odpovědnost za případné chyby. Současný stav tak vede k mezeře v ochraně jednotného výkladu unijního práva. Diskuse o možných legislativních či institucionálních úpravách je proto nejen žádoucí, ale i nezbytná. Možná řešení zahrnují rozšíření delegace soudní moci vnitrostátními právními řády, zavedení notifikačního mechanismu umožňujícího členským státům označit určité notáře jako orgány vykonávající soudní funkce, nebo revizi nařízení o dědictví, která by výslovně umožnila předkládání předběžných otázek i nesoudním orgánům v přesně vymezených situacích.

DAVID ZAFIRELIS

Adaptace v mezinárodním právu soukromém

V ideálním světě mezinárodního práva soukromého by nás „slepé“ kolizní normy měly vždy odkázat na právo, které spor vyřeší spravedlivě. Realita nejen evropského justičního prostoru je však komplikovanější. Kvůli tzv. tříštění rozhodného práva (*dépeçage*) se často stává, že na jeden právní vztah aplikujeme současně několik různých právních řádů. Výsledkem pak může být situace, kterou nikdo nepředvídal. Nárok se buď nespravedlivě znásobí, nebo úplně zmizí v právním vakuu. K řešení této disharmonie slouží právě adaptace – nástroj, který umožňuje soudci „obrousit hrany“ kolidujících norem a dosáhnout rozumného výsledku.

Předkládaný příspěvek se zabývá adaptací v mezinárodním právu soukromém, a to z pohledu práva Evropské unie. Zaměřuje se nejen na teoretické uchopení adaptace, ale také na zhodnocení dosavadní právní úpravy adaptace v jednotlivých nařízeních, které byly v dílčích oblastech přijaty. Příspěvek si stanovuje dva hlavní cíle: (1) představit dosavadní přístup k adaptaci z pohledu evropského mezinárodního práva soukromého a vytyčit pozici adaptace v rámci metodologie nalézání práva členským soudem se zohledněním specifík povahy a výkladu práva Evropské unie; (2) vymezit roli Soudního dvora Evropské unie ve vztahu k adaptaci, jakožto nástroji obecné části mezinárodního práva soukromého. Autor se v příspěvku snaží zodpovědět, zdali se pro užití adaptace vnitrostátním soudem vyžaduje její zakotvení v textu právních předpisů Evropské unie. Případně zda je možné adaptaci považovat za přirozenou metodu dotváření práva, kterou by soudy měly používat automaticky i bez výslovného zmocnění zákonodárcem. Hlavní výzkumná otázka proto zní: Vyžaduje aplikace adaptace vnitrostátním soudem její výslovné legislativní zakotvení v unijních předpisech, pokud chybí úprava ve vnitrostátním právu? Jinými slovy, zda může soud použít adaptaci v situaci, jež spadá do unijní působnosti, aniž by mu k tomu byla výslovně zakotvena pravomoc v právním předpisu.

Příspěvek lze rozčlenit na dvě hlavní části, které sledují výše vymezené cíle. První část práce bude věnována představení adaptace z pohledu evropského mezinárodního práva soukromého a vytyčení její pozice v rámci metodologie nalézání práva členským soudem se zohledněním specifík povahy a výkladu práva Evropské unie. V první kapitole bude za tímto účelem vymezeno postavení adaptace v obecné části mezinárodního práva soukromého. S ohledem na cíl příspěvku budou v této kapitole také připomenuty pravomoci Evropské unie ve vztahu k úpravě mezinárodního práva soukromého ve světle čl. 81 Smlouvy o fungování Evropské unie. Ve druhé kapitole budou představeny příklady současné úpravy adaptace v nařízeních Evropské unie. Konkrétně se bude jednat o demonstraci relevantních ustanovení z nařízení Brusel I bis, nařízení o dědictví, nařízení o majetkových poměrech manželů, a nařízení o majetkových důsledcích registrovaného partnerství. Třetí kapitola bude věnována roli Evropské unie ve vztahu k adaptaci. Konkrétně je kladen důraz na specifika výkladu práva Evropské unie. Se zohledněním dalších metod nalézání práva zde bude určeno,

zdali je adaptace metodou či institutem, což poslouží ke zjištění, zda je pro užití adaptace vnitrostátním soudem určující její výslovné zakotvení v unijním předpise. Závěrečná kapitola rozebere roli Soudního dvora Evropské unie ve vztahu k adaptaci. Bude v ní zodpovězeno, kdy musí při užití adaptace vnitrostátní soud položit předběžnou otázku. Zároveň zde budou stanoveny meze Soudního dvora Evropské unie ve vztahu k adaptaci, resp. kdy lze hovořit o překročení hranic výkladu práva Evropské unie.

BRONISLAVA ONDREJOVÁ

Európska únia vs. SLAPP žaloby: kompatibilita určovania medzinárodnej právomoci alebo ako si streliť gól do vlastnej bránky?

Strategické žaloby proti verejnej účasti (z angl. Strategic Lawsuits Against Public Participation) (ďalej len „SLAPP žaloby“) predstavujú v súčasnom európskom priestore dynamicky rozvíjajúci sa fenomén, ktorý okrem iného zasahuje do oblasti ochrany osobnostných práv a slobody prejavu. V aplikačnej praxi možno SLAPP žaloby označiť ako uplatňovanie nárokov žalobcami, a to spravidla pod zámienkou ochrany ich osobnostných práv, ktoré však v skutočnosti smerujú k zastrašeniu a umlčaniu osôb pri realizácii slobody prejavu vo verejnom záujme. Reakciou na uvedené bolo prijatie Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1069 z 11. apríla 2024 o ochrane osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými nárokmi alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami (tzv. strategické žaloby proti verejnej účasti) (ďalej len „anti-SLAPP smernica“), ktorá zavádza najmä procesné mechanizmy chrániace žalovaných pred zjavne neopodstatnenými alebo zneužívajúcimi konaniami.

Kolízia osobnostných práv a práva na slobodu prejavu ukazuje, že hodnotový konflikt sa čoraz výraznejšie prejavuje aj v rovine procesnoprávnej, najmä v situáciách výberu fóra pri cezhraničných sporoch. V širších konotáciach medzinárodného práva súkromného preto možno uvažovať o ďalšom rozmere SLAPP žalôb, a to spôsobom určovania medzinárodnej právomoci. V právnej doktríne a aplikačnej praxi sa dlhodobo vedie odborná polemika o tom, či existujúce pravidlá určovania medzinárodnej právomoci podľa čl. 7 ods. 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (prepracované znenie) (ďalej len „Brusel I bis“) možno považovať za koherentné a predvídateľné. Uvedené nadobúda osobitný význam v podmienkach online prostredia, ktoré sa vyznačuje takmer neobmedzenou teritoriálnou dostupnosťou zverejneného obsahu.

Navyše, za problematický možno označiť aj výklad tohto ustanovenia Súdnym dvorom EÚ vzhľadom na to, že zvyšuje riziko účelového výberu jurisdikcie (forum shopping) a fragmentácie uplatňovaných nárokov. Navyše, extenzívna interpretácia príslušných pravidiel medzinárodnej právomoci je v priamom rozpore s cieľmi stanovenými anti-SLAPP smernicou, a to z dôvodu, že žalobcom umožňuje strategický výber fór v rôznych členských štátoch EÚ. Uvedený prístup zároveň vytvára podmienky pre vznik odstrašujúceho účinku (chilling effect) pri výkone práva na slobodu prejavu pod hrozbou neprimeraných sankcií, paralelných súdnych konaní vo viacerých členských štátoch či neúmerných nákladov na právne zastúpenie.

Príspevok preto skúma napätie medzi dvoma rovinami a kladie si otázku, či súčasný prístup Európskej únie v oblasti určovania právomoci, paradoxne, nevedie k oslabovaniu cieľov, ktoré sama sleduje. Cieľom príspevku je preto identifikovať, či a do akej miery je súčasný výklad čl. 7 ods. 2 nariadenia Brusel I bis kompatibilný s

cieľmi a hodnotovými východiskami anti-SLAPP smernice. Príspevok vychádza z hypotézy, že hoci určovanie medzinárodnej právomoci podľa čl. 7 ods. 2 Brusel I bis prima facie deklaruje predvídateľnosť a právnu istotu, jeho výklad Súdny dvorom EÚ v sporoch o ochranu osobnosti naopak vedie k oslabeniu týchto hodnôt. Navyše, prístup Súdneho dvora EÚ v tejto oblasti „otvára dvere“ procesnému zneužívaniu typického pre SLAPP žaloby, ktorý možno označiť za stav v priamom rozpore s cieľmi antiSLAPP smernice.

Z metodologického hľadiska príspevok využíva najmä kvalitatívnu metódu analýzy, ktorá umožňuje výklad čl. 7 ods. 2 nariadenia Brusel I bis. Kľúčovými prameňmi sú rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, ktoré postupne formovali a precizovali určovanie právomoci v prípadoch porušenia osobnostných práv. Významnú úlohu zohráva najmä rozsudok Shevill, ktorý etabloval tzv. mozaikový princíp, podľa ktorého osoba dotknutá difamáciou v novinovom článku distribuovanom vo viacerých členských štátoch EÚ je oprávnená podať žalobu o náhradu škody proti vydavateľovi na súdoch členského štátu, v ktorom má vydavateľ svoje sídlo. V zmysle tohto rozhodnutia môže ďalej žalobca alternatívne žalovať na súdoch každého členského štátu, v ktorom bol predmetný článok distribuovaný a kde poškodená osoba tvrdí, že došlo k zásahu do jej povesti. V kľúčovom rozhodnutí e-Date Súdny dvor EÚ zohľadnil osobitosti internetového prostredia zavedením kritéria centra záujmov poškodeného ako ďalšieho alternatívneho fóra. Príspevok sa ďalej zaoberá aj v poradí ďalšími rozhodnutiami ako Bolagsupplysningen, Mittelbayerischer či Gtflifx Tv.

Autorka sa v neposlednom rade venuje (recentnému) stanovisku generálneho advokáta Ranta vo veci Idziski, a to z pohľadu možnosti reinterpretácie čl. 7 ods. 2 nariadenia Brusel I bis. Uvádzané argumenty vyplývajúce z predbežného stanoviska generálneho advokáta Ranta indikujú, že je nepravdepodobné, že v blízkej dobe dôjde k výrazným odchýlkam pri výklade dotknutého ustanovenia, a to z dôvodu, že súčasná judikatúra je ustálená a rozdielny výklad by priniesol viac komplikácií než výhod.

V závere, za využitia kvalitatívnej metódy syntézy, príspevok formuluje návrhy de lege ferenda smerujúce k prehodnoteniu súčasného výkladu čl. 7 ods. 2 nariadenia Brusel I bis. Autorka zastáva názor, že pro futuro je vhodné upustiť od mozaikového princípu a naopak za žiaduce kritérium právomoci považuje centrum záujmov poškodeného. Uvedené má potenciál zabezpečiť právnu istotu a predvídateľnosť určovania medzinárodnej právomoci, redukovať forum shopping a tým dosiahnuť súlad procesných pravidiel s cieľmi anti-SLAPP smernice.

RADOVAN MALACHTA

Cestující jako spotřebitel? Interakce mezi nařízením Brusel I bis a sektorovými unijními akty

Cestující je v unijním právu dlouhodobě vnímán jako slabší smluvní strana přepravní smlouvy, což se výrazně promítá do hmotněprávní regulace přepravních vztahů. V oblasti ochrany spotřebitele mají orgány Evropské unie sdílenou pravomoc¹⁷, přičemž požadavky vyplývající z ochrany spotřebitele jsou brány v úvahu při vymezování a provádění jiných politik a činností Unie¹⁸. Pokud jde o přepravu cestujících, jedná se na úrovni sekundárního práva především o nařízení regulující jednotlivé druhy přepravy – železniční¹⁹, letecká²⁰, autobusová²¹ či námořní/říční²². Naopak některé směrnice týkající se ochrany spotřebitele výslovně vylučují ze své působnosti dopravní služby zahrnující mj. přepravu cestujících právě z důvodu existence specifické úpravy. Explicitní vyloučení stanovuje například směrnice o ochraně spotřebitele²³, nebo směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách²⁴. Vyloučení cestujícího jako spotřebitele z těchto obecných směrnic nezabavuje cestujícího spotřebitele ochrany, protože ta je zajišťována jednotlivými nařízení v oblasti dopravních služeb.

Tato sektorová fragmentace ochrany cestujících v hmotném právu je sama o sobě funkční a odůvodnitelná. V oblasti unijního mezinárodního práva procesního však obdobná systematika chybí. V rámci nařízení Brusel I bis jsou přepravní smlouvy také vyloučeny z působnosti pravidel pro spotřebitelské smlouvy, pokud jde o určení mezinárodní pravomoci/příslušnosti soudů.²⁵ Zde tomu ale není proto, že existuje jiná, speciální, úprava. V procesním právu pravidel mezinárodního práva soukromého není cestující chráněn jako spotřebitel a pro určení pravidel mezinárodní pravomoci/příslušnosti se aplikují pravidla zejména tzv. dohodnuté, obecné, případně alternativní příslušnosti.

---

¹⁷ Viz čl. 4 odst. 2 písm. f) SFEU

¹⁸ Viz čl. 12 SFEU

¹⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/782 ze dne 29. dubna 2021 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě (přepřacované znění) (Text s významem pro EHP)

²⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (Text s významem pro EHP)

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 181/2011 ze dne 16. února 2011 o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 (Text s významem pro EHP)

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1177/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o právech cestujících při cestování po moři a na vnitrozemských vodních cestách a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 (Text s významem pro EHP)

²³ Článek 3 odst. 3 písm. k) a bod 27 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (Text s významem pro EHP)

²⁴ Článek 1 odst. 2 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách

²⁵ Článek 17 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění)

Dosavadní úprava tedy vychází z předpokladu, že cestující je v hmotném právu Evropské unie standardně považován za spotřebitele, ale v oblasti mezinárodní příslušnosti mu zvláštní ochrana nepřísluší, pokud jde o samostatné přepravní smlouvy. Cestující je doposud považován za slabší smluvní stranu prakticky ve všech fázích smluvního vztahu s dopravcem (od uzavření smlouvy až po nároky v případě porušení práv cestujícího), kromě procesní ochrany, což má vliv nejen na určení mezinárodní pravomoci/příslušnosti, ale také následně na případné uznání a výkon rozsudku vnitrostátního soudu jednoho členského státu v jiném členském státě.

Předkládaný příspěvek analyzuje tuto interakci mezi nařízením Brusel I bis a sektorovými unijními akty v oblasti přepravy, zejména tak činí na příkladu letecké přepravy. Zavedení procesní ochrany cestujících jako spotřebitelů do nařízení Brusel I bis by představovalo zásah do jedné z dlouhodobě ustálených koncepcí unijního mezinárodního práva procesního. Jakékoli prolomení tohoto paradigmatu proto nutně vyvolává otázku, zda přínosy takového kroku převažují nad jeho nevýhodami. Cílem příspěvku je posoudit, zda je obhajitelné zachování procesního vyloučení cestujících z režimu spotřebitelských smluv v nařízení Brusel I bis, nebo zda alternativní modely ochrany mohou lépe naplnit cíle unijní spotřebitelské politiky.

Příspěvek pracuje se třemi analytickými rovinami možného vývoje právní úpravy, které se přirozeně nabízí. První rovinou je, že stávající úprava zůstane i do budoucna. Druhou rovinou je, že v rámci revize nařízení Brusel I bis se zahrnou přepravní smlouvy do působnosti speciální příslušnosti v rámci spotřebitelských smluv, čímž by došlo k jednotnému pojetí a jednotné interpretaci pojmu spotřebitel, resp. k jednotnému zacházení cestujících jak z pohledu hmotného, tak z pohledu procesního. Alternativně, přijmou se pravidla mezinárodní příslušnosti do jednotlivých nařízení upravujících práva cestujících na hmotněprávní úrovni. Třetí rovinou je, že se spotřebitelská příslušnost v oblasti procesního práva rozšíří selektivně na určité typy nároků, například podle hodnoty sporu či typu přepravy.

Těmto rovinám odpovídá struktura příspěvku. První kapitola charakterizuje současný stav, tj. hmotněprávní ochranu cestujícího jako spotřebitele na straně jedné a vyloučení z procesní ochrany na straně druhé. Opomíjeny nejsou zásady ochrany spotřebitele na úrovni primárního práva. Druhá kapitola se zabývá přínosy a nevýhodami podřazení přepravních smluv pod spotřebitelské smlouvy v rámci nařízení Brusel I bis, případně alternativně do jednotlivých unijních nařízení. Třetí kapitola se bude zabývat kompromisním řešením, kde se ochrana v procesním právu rozšíří jen o některé typy nároků. Čtvrtá kapitola syntetizuje návrhy de lege ferenda.

Výchozí hypotézou příspěvku je, že vztah ochrany cestujícího jako spotřebitele v nařízení Brusel I bis a sektorových unijních nařízeních vytváří jisté napětí, ale v rámci aplikace těchto předpisů je možno na problematiku nahlížet jako na funkční dualismus pojmu spotřebitele,

Výchozí hypotézou příspěvku je, že napětí mezi hmotněprávní ochranou cestujícího a jeho procesním postavením v nařízení Brusel I bis lze chápat jako funkční dualismus

pojmu spotřebitele, kde pojem spotřebitele v unijním právu zůstane nejednotný, ale funkčně diferencovaný. Takový přístup je dosud systematicky obhajitelný, avšak současně je vystaven rostoucímu tlaku vyplývajícímu z posilování hmotněprávních práv cestujících.

ANNA LASTOVECKÁ

Věcná příslušnost Úřadu evropského veřejného žalobce

Nedávné odposlechy italských organizovaných zločineckých skupin, které s respektem přirovnávají Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO) k americké FBI, dokládají, že unijní spravedlnost získala zřízením této instituce novou a obávanou dimenzi. Přesto se však v každodenní praxi neustále naráží na limity, které determinují, zda bude tento úřad skutečně efektivní nadnárodní silou, nebo zůstane pouze administrativním doplňkem národních prokuratur. Ústředním problémem, který tento příspěvek analyzuje, je samotné jádro věcné příslušnosti EPPO, neboť právě zde se unijní integrační ambice nejvíce střetávají s národní hmotněprávní realitou.

Klíčovým strukturálním limitem stíhání hospodářské kriminality je tzv. mechanismus dvojího zámku. Jde o konstrukční prvek, v jehož důsledku vzniká příslušnost EPPO k určitému činu pouze tehdy, pokud toto jednání naplňuje jak požadavky unijního nařízení, tak i vnitrostátní skutkové podstaty implementující směrnici PIF. Cílem příspěvku je analyzovat tento mechanismus, identifikovat jeho deficity a navrhnout konkrétní legislativní řešení pro české prostředí, a to na pozadí přímé konfrontace české a rakouské legislativní cesty.

Na základě výkladu unijních i vnitrostátních norem a komparativní analýzy podpořené empirickými daty z let 2021–2025 přináší výzkum několik stěžejních zjištění. Zaprvé se prokazuje, že zřízení úřadu formou posílené spolupráce a s ním spojený mechanismus dvojího zámku nadále způsobují roztříštěnost trestního postihu přeshraniční hospodářské kriminality napříč členskými státy. Zadruhé se ukazuje, že v důsledku nerovnoměrné transpozice směrnice PIF mechanismus dvojího zámku reálně oslabuje věcnou příslušnost úřadu a otevírá organizovanému zločinu prostor pro výběr nejpříznivější jurisdikce (forum shopping), a to zejména v oblasti přeshraničních podvodů na dani z přidané hodnoty.

Tento teoretický deficit se hmatatelně projevuje v asymetrii případů vedených v České republice a v Rakousku. Statistická data za rok 2025 odhalují alarmující nepoměr: zatímco česká kancelář vede 136 aktivních případů s odhadovanou škodou necelých 789 milionů eur, rakouská kancelář s pouhými 43 případy vyšetřuje škodu dosahující téměř 2 miliard eur. Tento propastný rozdíl není náhodný, nýbrž je přímým důsledkem odlišné hmotněprávní transpozice, jmenovitě existence rakouského ustanovení § 40 zákona o finančních trestných činech (FinStrG).

Závěrem lze konstatovat, že identifikovaný deficit dvojího zámku, způsobený absencí české hmotněprávní normy postihující přeshraniční daňové podvody, lze efektivně překonat přijetím vnitrostátní legislativní úpravy inspirované právě rakouským vzorem. Tímto krokem je možné podstatně zefektivnit stíhání nadnárodní kriminality, aniž by bylo nutné rozšiřovat věcnou příslušnost úřadu na úrovni unijního práva. Plná integrace a správné legislativní nastavení mechanismů EPPO na národní úrovni jsou tak klíčovými a nezbytnými předpoklady k tomu, aby mohl být efektivně chráněn a rozvíjen unijní prostor svobody, bezpečnosti a práva.

LUKÁŠ SOLAŘÍK

Účinnost spolupráce a koordinace mezi Eurojust a Europol v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti se zaměřením na kryptoměny

V červnu roku 2025 oznámily Eurojust a Europol ve spolupráci s orgány šesti členských států uzavření darknetové platformy Archetyp Market, která od svého vzniku v roce 2020 zprostředkovala transakce v kryptoměnách v hodnotě nejméně 250 milionů eur.²⁶ Zapojené orgány v čele s německým BKA zabavily serverovou infrastrukturu i digitální aktiva v hodnotě 7,8 milionu eur a zadržely osm osob včetně správce platformy, přičemž celá operace byla výsledkem mezinárodního vyšetřování koordinovaného prostřednictvím unijních struktur trestněprávní spolupráce.²⁷ Zatímco technologická stránka případu vyvolala pozornost médií, z právního hlediska vyvstala podstatně zásadnější otázka: nakolik byly unijní agentury pro justiční a policejní spolupráci, konkrétně Eurojust a Europol, schopny koordinovat vyšetřování zahrnující prvky, které systematicky překračují nejen státní hranice, ale i tradiční procesněprávní kategorie?

Tento výzkum reaguje na prohlubující se propast mezi normativní ambicí Evropské unie efektivně potírat praní peněz a operativní realitou unijních institucí, jejichž mandát je striktně limitován primárním právem. Zatímco pachatelé organizované trestné činnosti využívají sofistikované metody vrstvení prostředků prostřednictvím nehostovaných peněženek, decentralizovaných burz (DEX), smart kontraktů a strategií ztěžujících trasování v řádu minut, Eurojust a Europol operují v úzkých mantinelech článků 85 a 88 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).²⁸ Tato ustanovení jim explicitně odpírají samostatné exekutivní a donucovací pravomoci, čímž agentury odkazují do role pouhých zprostředkovatelů a koordinátorů plně závislých na procesní autonomii a akceschopnosti justičních orgánů jednotlivých členských států. Ústředním cílem je kriticky zhodnotit strukturální, procesní a legislativní deficity determinující stávající koordinační model a identifikovat možná řešení de lege ferenda, která budou schopná tuto mezeru překlenout.

Na základě systematické a teleologické interpretace relevantních norem unijního práva a analýzy dopadů recentní judikatury Soudního dvora Evropské unie na praxi mezinárodní justiční kooperace přináší výzkum tři navzájem provázaná zjištění.

Zaprvé, formální účinnost stávající informační a analytické spolupráce narušují téměř nepřekonatelné procesní překážky v dokazování před národními soudy. Tato procesní dysfunkce je umocněna recentní judikaturou Soudního dvora Evropské unie (zejména

---

²⁶ Largest illegal trading pla.orm for drugs taken down [online]. Eurojust. 16. 6. 2025. [cit. 20. 12. 2025]. [h?ps://www.eurojust.europa.eu/news/largest-illegal-trading-pla.orm-drugs-taken-down](https://www.eurojust.europa.eu/news/largest-illegal-trading-pla.orm-drugs-taken-down); Europe-wide takedown hits longest-standing dark web drug market [online]. Europol. 16. 6. 2025. [cit. 20. 12. 2025]. [h?ps://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europe-wide-takedown-hits-longest-standingdark-web-drug-market](https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europe-wide-takedown-hits-longest-standingdark-web-drug-market)

²⁷ Tamtéž

²⁸ Čl. 85 a 88 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále také jako SFEU).

rozsudkem EncroChat),²⁹ která klade striktní požadavky na přezkoumatelnost zpravodajských informací sdílených Europlem, což v kontextu dynamického digitálního prostředí sice zaručuje ochranu základních práv a právo na spravedlivý proces, avšak operativní schopnost agentur tím v reálném čase fakticky paralyzuje.

Zadruhé, stávající normativní unifikace a harmonizace v rovině unijního sekundárního práva sice na první pohled slibuje systémové řešení, nicméně při hlubším zkoumání selhává v plném podchycení technologické reality. Stěžejní unijní předpisy, jako je nařízení o trzích s kryptoaktivy (MiCA)³⁰ a nařízení o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků a některých kryptoaktiv (TFR),³¹ sice v teoretické rovině zásadně omezují pseudonymitu transakcí, avšak v aplikační praxi tato harmonizace naráží na nepřekonatelné limity. K nejzávažnějším selháním patří absence jednotných mezinárodních datových standardů, a především systematické vynětí celého segmentu decentralizovaných financí (DeFi) z působnosti stávajícího regulatorního rámce. Tyto mezery pachatelům poskytují bezpečné zóny pro okamžité vyvážení výnosů z kriminální činnosti mimo dosah unijních dozorových nástrojů.

Zatřetí analýza dovozuje, že k efektivnímu překlenutí identifikované propasti mezi rychlostí decentralizovaných technologií a justiční rigiditou unijního práva je v krátkodobém horizontu nezbytná zásadní institucionální a normativní inovace na úrovni sekundární legislativy de lege ferenda. S ohledem na politickou neprůchodnost novelizace zakládajících smluv a nutnost respektovat mantinely SFEU výzkum formuluje čtyři provázaná opatření. Prvním je legislativní zakotvení analytických výstupů Eurovalu jako důkazu zakládajícího vyvratitelnou domněnku přípustnosti (prima facie evidence) před národními soudy, čímž by se radikálně zkrátila procesní zpoždění. Druhým navrhovaným nástrojem je zřízení permanentního specializovaného krypto-JIT pod institucionální hlavičkou Eurojustu pro umožnění okamžitého koordinovaného zásahu v reálném čase. Třetím opatřením je zavedení povinné standardizace datových formátů pro implementaci pravidla travel rule (TFR), která odstraní stávající informační fragmentaci a technickou nekompatibilitu systémů. Čtvrtým klíčovým prvkem je integrace nově vzniklé agentury AMLA do struktury preventivního dohledu v roli ústředního koordinačního uzlu, který propojí dohledová data z dozoru nad CASPs s analytickými kapacitami FIU napříč členskými státy, přičemž tato data mohou být prostřednictvím příslušných mechanismů zpřístupněna i orgánům činnými v trestním řízení, včetně Eurovalu a Eurojustu. Závěrečný přínos studie tak nespočívá pouze v systematickém teoretickém zmapování problematiky, ale poskytuje ucelenou diagnostiku kritických deficitů s přímou praktickou relevancí pro legislativní orgány a orgány činné v trestním řízení.

---

²⁹ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 30. dubna 2024 ve věci M. N. (EncroChat), C-670/22

³⁰ Nařízení evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1114 o trzích kryptoaktiv a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 1095/2010 a směrnice 2013/36/EU a (EU) 2019/1937 (dále také jako MiCA)

³¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1113 ze dne 31. května 2023 o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků a některých kryptoaktiv a o změně směrnice (EU) 2015/849 (dále také jako TFR).

Bez cílené institucionální integrace a normativní harmonizace zůstane unijní prostor svobody, bezpečnosti a práva při potírání legalizace výnosů trestné činnosti za užití kryptoaktiv trvale a strukturálně znevýhodněn vůči bezprecedentní přizpůsobivosti moderního organizovaného zločinu. Odpověď na tuto výzvu není primárně technická ani politická, ale je právní.

DILARA ALYA DEMIR

Implantace migračního paktu EU do českého azylového práva: dopady a výzvy

Příspěvek se zabývá implantací Nového paktu o migraci a azylu Evropské unie do českého azylového práva a analyzuje jeho právní, institucionální a praktické dopady. Zaměřuje se na klíčové legislativní nástroje paktu, zejména nařízení o řízení azylu a migrace (AMMR), nařízení o azylovém řízení (APR), screeningové nařízení a novelizovaný systém Eurodac, a sleduje jejich promítnutí do českého právního řádu prostřednictvím novely č. 314/2025 Sb. Pozornost je věnována především zavedení hraničních procedur, rozšíření biometrické identifikace a novým mechanismům solidarity mezi členskými státy EU.

Příspěvek dále se zabývá dopady těchto změn na fungování českého azylového systému, zejména ve vztahu k činnosti správních orgánů a soudní ochrany žadatelů o mezinárodní ochranu. Důraz je kladen na napětí mezi požadavkem efektivity a rychlosti řízení na straně jedné a ochranou základních práv na straně druhé, zejména právem na účinný opravný prostředek, přístup k právní pomoci a ochranou osobní svobody v kontextu hraničních procedur.

Příspěvek dochází k závěru, že implementace migračního paktu představuje zásadní strukturální změnu českého azylového práva, která posouvá systém směrem k větší formalizaci a digitalizaci procesů. Úspěch této transformace však bude záviset nejen na legislativním přizpůsobení, ale především na institucionální kapacitě státu a schopnosti zajistit praktické fungování nových pravidel v souladu s požadavky unijního práva a ochrany základních práv.